

Innspill til folkehelsemeldingen

Norges Frivilligsentraler takker for muligheten til å komme med innspill til folkehelsemeldingen. Vårt perspektiv er frivillig sektors betydning, og vi har selv sagt hovedfokus på frivilligsentralene, som de siste 30 år har spilt en stadig viktigere rolle for folkehelsen.

Frivillig innsats styrker folkehelsen.

Deltakelse i frivillig arbeid er forebyggende arbeid sett i folkehelseperspektiv. Fellesskapet i frivillig aktivitet gir tilhørighet, mestring og mening og har en stor egenverdi for dem som deltar. Folk deltar i frivillig arbeid fordi det gir glede og mening.

Frivillig arbeid er også viktig som et supplement til offentlige velferdstjenester. Mange organisasjoner har som sin målsetting å drive sosialt og humanitært arbeid.

I tillegg til at lokalsamfunnet får nytte av de frivilliges innsats, nyter de frivillige selv stor gevinst av å ha en meningsfull hverdag, og de kan få mange gode år i samfunnets tjeneste langt inn i pensjonsalderen.

Hvordan stimulere frivilligheten?

Frivillighet er frivillig. Den må styres av de frivillige selv.

Men det offentlige kan stimulere frivillig arbeid med å gi gode, forutsigbare rammevilkår for frivillig arbeid, og å etablere arenaer for samarbeid og dialog.

Vi støtter innspillet til folkehelsemeldinga fra Frivillighet Norge om forholdet mellom sivilsamfunnet og staten.

Frivilligsentralenes særlige rolle i frivillig arbeid

Den nye frivilligheten

En frivilligsentral er en lokalt forankret møteplass som drives ut fra lokale forutsetninger og behov.

I Norge er fortsatt en stor andel av befolkningen engasjert i frivillige organisasjoner. Men mange står utenfor. Det ser ut som om flere vegrer seg for å melde seg inn i en organisasjon. Frivillig innsats utenom de frivillige organisasjonene er i vekst. Det har

vært en trend over tid at flere velger å engasjere seg i enkeltprosjekter og ad hoc opplegg i stedet for å tegne medlemskap i organisasjoner.

Frivilligsentralene er ikke basert på medlemskap, men er et åpent tilbud for alle som har som formål å stimulere til deltaking i frivillig virksomhet. Vi engasjerer i dag over 50 000 personer i frivillig aktivitet. Mange steder fungerer sentralene som det viktigste møtestedet i nærmiljøet. Frivilligsentralene er et tilbud til mange som ikke har funnet sin plass i en frivillig organisasjon, og er for mange en vei inn i frivillig arbeid, enten i regi av sentralene, eller at de gjennom sentralene rekrutteres til organisasjoner som driver med aktivitet den enkelte vil delta i. Slik er frivilligsentralene også en rekrutteringsarena til frivillige organisasjoner.

Lokale nav for frivilligheten

Vår rolle i lokalsamfunnene i Norge er noe vi er meget stolte av, og vi er bevisste på ansvaret som følger med. Mange sentraler fungerer som et nav for lag og foreninger, og er kraftsentre for samskaping og samarbeide på tvers av organisasjoner og sektorer.

Frivilligheten i Norge består i stor del av små lag og foreninger som ikke har ressurser til å digitalisere, synliggjøre og utvikle sin virksomhet. En viktig del av frivilligsentralenes ansvar i fremtiden er å gjøre dette enklere og bedre for det lokale foreningslivet. Vi kan og skal tilby støtte gjennom kompetanse, nettverk og digitale verktøy - åpent og gratis for all lokal frivillighet.

Norges Frivilligsentraler er i gang med å utvikle en digital løsning som er så enkel at den kan brukes uten tidligere IT - erfaring. Den skal understøtte driften av sentralene og samle inn statistisk materiale til bruk i forskning, skal knytte lag og foreninger i nærmiljøene sammen, og skal gjøre det enkelt å synliggjøre aktivitetene og mulighetene som finnes. Systemet har vi kalt InVi, og det har fått sitt navn etter det latinske ordet Inter, som betyr "mellom" og det samiske ordet visot, som betyr "alt".

Frivilligsentralene er også en støttespiller for de mindre lokale lag og foreninger gjennom å tilby alt fra tilgang til møtelokaler, kontorplass og en tilhørighet i lokalsamfunnet.

Frivilligheten i velferdsstaten

I st. meld. nr. 15 «Leve hele livet» som nå er til behandling i Stortinget, understrekes frivillig innsats i eldreomsorgen som et viktig supplement til den offentlige velferden. Dette er vi helt enige i, og vi er allerede i dag en viktig bidragsyter.

Forutsetningen for at frivillig sektor kan regnes med, er at stat og kommune ikke kalkulerer inn frivillig sektors bidrag som en del av tjenestetilbudet. Frivillig arbeid er

fundert på frivillighet. Det er de frivillige som selv bestemmer hva de vil engasjere seg i, og hvor mye de vil bidra.

Våre brede lokale nettverk i lag og foreninger, og vår erfaring med utvikling av tiltak som supplerer offentlige tilbud, skaper en utmerket plattform hvor vi sentralt fra Norges Frivilligsentraler kan nå ut til både store og små kommuner. Vi gir nødvendig støtte og kompetanse til å skape de tilbudene vi er avhengig av for å bidra i velferdssamfunnet.

Forutsigbare rammer og vilkår

Det er bred politisk enighet om viktigheten av gode og forutsigbare rammevilkår for frivilligheten. Vi bør kunne fokusere på å utvikle og skape tiltak og aktiviteter fremfor å bruke tid og ressurser på å sikre sentralenes eksistens.

Ekspertgruppa som utredet framtidig finansiering av frivillige organisasjoner konkluderer med at dette fortsatt bør være et statlig anliggende, og ikke desentraliseres til regioner. Utvalget vurderte ikke finansiering av frivilligsentraler med bakgrunn i at det nå er vedtatt overført til kommunenes rammetilskudd.

Vi mener imidlertid bestemt at finansiering av frivilligsentralene ikke skal legges inn i rammeoverføringene til kommunene før erfaringene fra prøveperioden som går ut i 2020 er evaluert, jfr ministerens svar på spørretimespørsmål 11. april 2018.

Norges Frivilligsentraler ser med bekymring på utviklingen av finansieringen til frivilligsentralene. På tross av at Stortinget har fulgt opp sine lovnader om økte rammer for sentralene i 2017 og 2018 ser vi at en del av pengene forsvinner på veien. Undersøkelser blant frivilligsentralene viser at så mye som 68% av sentralene ikke får den økte rammen som regjering og Storting har lagt til grunn.

Vi mener de samme hensynene som ekspertgruppa har pekt på for frivillige organisasjoner også gjelder frivilligsentralene.

Vi vil her også vise til vårt innspill til Frivillighetsmeldingen, hvor vi presenterer et mulig alternativ til finansieringsmodell.

Hvis frivilligsentralene inngår i statens frivillighetspolitikk, må det være et statlig ansvar å sørge for gode og forutsigbare rammevilkår.

med vennlig hilsen

Arvid Askø
Styreleder Norges Frivilligsentraler